



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi  
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &  
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ  
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

**González Téllez, Emanuel**

**Francofurti Ad Moenum, 1690**

Caput XLIII. Idem a Ferrariensi Episcopo.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)



erga benemerentes. Primum si à Principe admittantur ad adorationem: secundum, si ad osculum: tertium si cum benedictione, aut salutatione Pontifex illis scribat. De primo indulgentiæ symbolo extat prophanum testimonium Ammiani Marcel. lib. 15. ubi de Urficino per admissionem ad purpuræ adorationem reconciliato ita scribit: *Perstringebatur Urficini mentio, ut consiliis rei bellicæ præstantissimi frustra que gravi injuriæ laçessit. Et per admissionem Magistrum, qui mos est honoratior, accito eodem ingressu, consistorium offerretur purpuræ multo quam antea placidius, atque ita ante Principis pedes supplices staterunt.* Cujus adorationis purpuræ mentio extat in l. 1. Cod. de Comitibus & Tribun. lib. 12. l. 4. Cod. de Consul. l. 1. Cod. de præpos. sacr. cubic. l. 1. Cod. de domestic. & protect. l. 1. Cod. de silent. l. si quis servum 7. Cod. qui militare. l. final. Cod. de Palatin. sacrar. largit. l. 2. Cod. de privil. scholar. l. 1. Cod. de apparit. Præf. Prator. l. 1. Cod. de apparit. Præf. Trib. lib. 12. l. restrinende 6. vers. Ad hæc; Cod. de advocat. divers. judic. l. 2. Cod. de Fabric. lib. 11. plura de ea congesserunt relati à Solorzano de honorariis Senator. num. 316. Lipsius lib. 2. elect. cap. 6. Durantius Casel. lib. 2. var. cap. 16. Salmalius in notis ad histor. August. pag. 319. & 440. Demsterus ad Rosinum lib. 3. antiquit. cap. ult. Salmur. ad Pancirol. 1. part. memorab. tit. 46. Grethferus lib. 1. de cruce, cap. 53. Novarinus 1. tom. elect. sacr. lib. 2. cap. 70. P. Pintus in spicileg. sacr. tom. 1. cap. 40. Illustr. Ramos pro Episcop. Lusit. propof. 2. ad fin. num. 90. Unde Legati Principum cum admittendi sunt ad adorationem pedum

Pontificis, prius absolvuntur pro tempore legationis, ne ex ipsa admissione absoluti in perpetuum maneat, ut refert Panonitanus in præenti. num. 5. ibi: *Et ideo Papa servat, quod cum adsumt excommunicati Ambassiatores, facit eos prius absolvi. Et explicat à ambassiat. reducit eos in pristina excommunicationem.* De absolutione per admissionem ad osculum extat textus disertus in cap. cum olim 12. de privil. ibi: *Tò, licet excommunicatus ab Eugubienf. Episcopo dicaris, tanquam non ligatum admisit ad osculum.* Ubi notavi, & plura de osculo pietatis, & charitatis adduxi in cap. pro illorum. de præbend. Tandem absolutio contingit per benedictionem cum salutatione in litetis excommunicatis missis, cujus formulæ initium illustrat Ferrarius lib. 3. de epistol. Eccles. cap. 2. Unde cum Pontifex absolvere non vult excommunicatum, adjicit eam clausulam, sine salutatione. Innocentius III. lib. 2. epist. 28. ibi: *Potestati, & populis Tarvisinis sine salutatione.* Notavit Cironius lib. 2. obs. cap. 14. & illustrat Dominus Ramos ubi supra, num. 93. Unde si scienter Pontifex in præenti excommunicato scriberet cum salutatione, absolutus crederetur; sed quia per obreptionem clausula illa adjecta credebatur, ideo ait Innocentius, eum absolutum non credi. Sed quia plerunque dubitabatur, an scienter, vel ignoranter Pontifex cum excommunicato communicans, illum absolvere intenderet, ideo statutum fuit in Clement. 1. hoc tit. ut etiam si scienter Pontifex cum excommunicato communicaverit, non ideo eum absolvisse credatur.

## CAPUT XLII.

Idem C. S. a Laurentii in Lucina Presbytero Cardinali, Apost. Sed. Legato.

**O**fficii, Et infra: Postremò quaesivisti, utrum is, qui propter plures excessus à pluribus Prælati jus in ipsum habentibus, excommunicationis est vinculo innotatus, & uni Prælatorum de uno tantum satisfacere vult excessu, ab eo sit absolvendus, de quo satisfacere vult eidem; & cum de aliquo non satisfecerit, ab aliis absolutus valeat nunciari. Quia verò super hoc inter scholasticos diversæ sunt sententiæ diversorum, nos ad præsens nulli præjudicare volentes, id solummodo tibi super hoc articulo respondemus, quod supprimenti veritatem absolutio subrepta non prodest; & veritatem intelligens, absolutionem hujusmodi exhibere non debet.

## NOTÆ.

<sup>a</sup> **S**ancti Laurentij. ] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. cap. 15. & in c. officij, de elect. ubi alias partes hujus Decretalis congeffi.

<sup>b</sup> **A pluribus Prælati.** ] Posse quem iterum, atque iterum excommunicari, & tunc variis egere absolutionibus, probavi supra in c. cum pro causa.

<sup>c</sup> **Subrepta.** ] Probavi supra in cap. cum pro causa, & in cap. super eo, de cohabit. cleric.

## CAPUT XLIII.

Idem <sup>a</sup> Ferrariensi Episcopo.

**R**esponso nostro postulas edoceri, cum Ferrariens. cives excommunicationis, & interdicti sententiis sint ligati, an liceat tibi viros, & mulieres simul in hebdomada, vel in mense apud aliquam Ecclesiam convocare, quibus prædices verbum Dei, & eisdem ad correctionem inducas. Super quo f. tuæ. respondemus, quod sine D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. V.

Lee 3

scrupulo



scrupulo conscientia hoc facere <sup>b</sup> poteris, cum videris expedire, dummodo contra formam interdicti nullum eis divinum officium celebretur. Præterea quasivisti, cum Ferrariensis civitas interdicto sit, & <sup>c</sup> excommunicationis supposita: & ideo sint ibidem præter baptismum parvulorum, & penitentiam morientium, universa sacramenta ecclesiastica interdicta, an liceat tibi baptizatos pueros in frontibus consignare. Super quo tibi taliter duxionem in frontibus a te possunt sacro chrismate <sup>d</sup> deliniri.

## NOTÆ.

I. <sup>a</sup> **Ferrariensis.** Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. cap. 16. Hugoni videlicet, qui floruit in Ecclesia ex anno 1196. usque ad annum 1212. ut refert Ughel. tom. 2. Italia sacra, fol. 576.

2. <sup>b</sup> **Poteris.** Rectè, nam & olim nemo submovebatur ab Ecclesia tempore concionis, immò omnes admittebantur, tam catechumeni, & hæretici, quam Gentiles & Iudæi: Concil. Carthag. 4. can. 84. ibi: *Ut Episcopus nullum prohibeat ingredi Ecclesiam, & audire verbum Dei, sive Gentilem, sive hæreticum sive Iudæum, usque ad Missam catechumenorum.* De catechumenis extat dilectus locus Tertulliani lib. 1. de prescript. advers. hæretic. cap. 41. ibi: *Quis catechumenus, quis fidelis, incertum est: pariter adveniunt, pariter audiunt.* D. Augustinus serm. 116. de tempore, ibi: *Hodie fratres charissimi specialiter ad competentes humilitatis nostra sermo dirigitur: & quamvis omnibus etiam fidelibus baptizatis admonitio nostra conveniat, peculiariter tamen eos, qui nunc baptismi sacramenta desiderant, volumus admonere.* De hæreticis constat ex Possidonio in vita D. Augusti, ibi: *Libros ejusdem, sive tractatus mirabili Dei gratia procedentes instructos omni rationis copia, atque auctoritate sanctarum Scripturarum, ipsi quoque hæretici concurrentes cum Catholicis ingenti ardore audiebant.* De Gentilibus, & Iudæis constat ex dicto canone 24. Concilij Carthag. & ex Concilio Valentino Hispania can. 1. ibi: *Antiquos canones relegentes censuimus observandum, ut sacrosancta Evangelia ante munerum illationem in Missa catechumenorum in ordine lectionum post Apostolum legantur, quatenus salutaria præcepta Domini nostri Iesu Christi, vel sermones sacerdotis, non solum fideles sed etiam catechumeni, & penitentes, & omnes, qui è diverso sunt, audire licitum habeant.* Gregorius Nysenus orat. de Sancto. baptisate. D. Augustin. homil. 49. ibi: *Audite charissimi, membra Christi, & Matris Catholica filij: quod dico competentibus, audiant fideles, audiant & penitentes, audiant cate-*

*chumeni, audiant, & omnes timeant.* Illustrant Ferrar. lib. 2. de ritu concion. cap. 13. Lantdmeter lib. 2. de veteri mon. cap. 67. Albaspineus lib. 2. obs. cap. 29. Morinus lib. 2. exercit. cap. 27. Gibalin. de censur. disquisit. 7. quest. 5. qui rectè docent, quod licet excommunicati possint adesse in Ecclesia, dum prædicatur verbum Dei, tamen ipse excommunicatus per se prædicare non valet, quia tunc daretur communicatio fidelium cum excommunicato. Nec interest, quod in principio concionis recitari solet saluatio Angelica, atque ita si excommunicati adint in Ecclesia, videtur dari cum eis communicatio. Nam rectè respondet Avila de censur. 2. part. cap. 6. diff. ut. 11. dub. 3. conclus. 6. has preces privatas esse, quæ etiam pro salute excommunicati, & coram illo recitari possunt, sicut Evangelium, aut Psalmi in eundem finem dici valent. Gibalinus ubi sup. Navarus in Manuali. cap. 27. n. 36. Ad divina autem officia audienda omnino ingressus Ecclesie excommunicatis denegatur, Tertul. de pudic. c. 4. *Non modo limine, verum omni Ecclesie textu submovemus.* D. Ildorus relatus in cap. 125. diff. Concil. Vernense, de quo in cap. 1. vers. hostiarum, 21. diff. Clement. 2. vers. Nonnulli, de sent. excom. D. Thomas in 4. diff. 18. quest. 6. art. 1. Illustrant Morinus lib. 2. exercit. cap. 27. Illustrat. Don Franciscus Ramos in syntag. pro Episcop. Lusitan. propof. 3. num. 94. & plura de prohibita communicatio cum excommunicatis in Ecclesia, & divinis officiis, congesti in cap. sacris, de his que vi.

3. <sup>c</sup> **Excommunicationi.** Propter bellum civile, quia favebant Othoni Imperatori; nam his temporibus Innocentij anno 1209. Azo Marchio Salinquerani Ferrariæ Prætorum cum valida Ferrariensium exulium manu Ferrariâ expulsi: sed Otho Imperator Romæ coronatus discedens Ferrariæ Hugonem Guarinosum Vicarium constituit: ut refert Bolquetus ad Innocentium lib. 2. regest. 14. epist. 74. Unde quia Ferrarienses favebant ipsi Othoni Ecclesie hosti, excommunicati fuerunt. <sup>d</sup> **Deliniri.** Quænam sacramenta tempore interdicti licet administrari possint, iam exposui in cap. quod in te, de penit. & remiss.

## CAPUT XLIV.

<sup>a</sup> Idem.

**I**nquisitioni tuæ breviter respondeo. Credimus distinguendum, utrum alter conjugum pro certo sciat impedimentum conjugii, propter quod sine mortali peccato non possunt carnale commercium exercere, quamvis illud apud Ecclesiam probare non possit; an impedimentum hujusmodi non sciat pro certo, sed credat; in quo utique casu debet potius excommunicationis sententiam humiliter sustinere, quam per carnale commercium peccatum operari mortale. In secundo verò casu distinguimus, utrum habeat conscientiam hujusmodi ex credulitate levi, & temeraria; an probabilis, & discreta; siquidem ad sui Pastoris consilium conscientia levis, & temeraria credulitatis explosa, licet potest non solum reddere, sed exigere debitum conjugale.